

ISTE'MOLCHI TANLOVI NAZARIYASI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11397043>

TMI "Iqtisodiy xavfsizlik
kafedrası dotsenti PhD Umirov A. T.
BIA-72 guruh talaba Tohirov H.F.

Annotatsiya: Ushbu tezisda iste'molchi tanlovi nazariyasi, iste'molchilarning mahsulotlarni tanlash va ularning faol ishlashini tashkil etishda qo'llaniladigan nazariyalardan iboratdir. Bu nazariya, iste'molchilar va ularning xohishlariga qarab, mahsulotlarni ideal tanlov va foydalanish jarayonini tashkil etish uchun ilmiy asoslangan va jarayonni optimallashtirishga yordam beradi.

Kalit so'zlar: Iste'molchi tanlovi nazariyasi, iste'molchilar o'rtasidagi munosabatlar, mahsulotlarni tanlash, mahsulot sifati, talab, taklif

Iste'molchi tanlovi nazariyasi²¹ yoki foydalanishni idrok etish nazariyasi odamlarning o'z muhitidagi turli resurslarni qanday idrok etishi va ulardan foydalanishini o'rganish va tushunishni anglatadi. U o'z maqsadlariga erishish uchun mavjud resurslardan samarali foydalanish uchun odamlar foydalanadigan kognitiv jarayonlar va qaror qabul qilish mexanizmlarini o'z ichiga oladi (Aydin va Balci, 2017). Ushbu nazariy asos bir necha sabablarga ko'ra hal qiluvchi ahamiyatga ega. Birinchidan, u odamlarning foydalanish xulq-atvoriga ta'sir qiluvchi asosiy mexanizmlar va jarayonlar haqida tushuncha beradi va tadqiqotchilarga resurslarni boshqarishda inson xatti-harakatlarini chuqurroq tushunishga imkon beradi (Pekdemir va Aydin, 2018). Ikkinchidan, foydalanish idrokini tushunish resurslardan yanada barqaror va samarali foydalanishni rag'batlantirishga qaratilgan samarali tadbirlarni ishlab chiqish va amalga oshirish uchun zarurdir (Gurcanlı, 2016). Resurslardan maqbul foydalanishga xalaqit beradigan kognitiv noto'g'ri va to'siqlarni aniqlash orqali siyosatchilar va amaliyotchilar ushbu muammolarni hal

²¹Edmonds, B. va Moss, S. (2005).: "Anti-sodda" (130-144-betlar). Springer, Berlin, Geydelberg.

https://doi.org/10.1007/11538394_11

qilish uchun maqsadli strategiyalarni ishlab chiqishlari va resurslarni boshqarish bo'yicha yanada mas'uliyatli amaliyotlarni rag'batlantirishlari mumkin (Pekdemir va Aydin, 2018). Shunday qilib, foydalanishni idrok etish nazariyasi resurslarni boshqarish bo'yicha bilimlarni rivojlantirish va turli sohalarda amaliy tashabbuslarni xabardor qilishda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

“Iste'molchi tanlovi Nazariyasi”ning nazariy asoslarida²² o'quvchi va atrof-muhit o'rtasidagi o'zaro ta'sir, til va madaniyatning o'quv jarayonida tutgan o'rniga alohida e'tibor beriladi. Vygotskiyning sotsial-madaniy nazariyasiga ko'ra, o'rganish boshqalar va atrof-muhit bilan o'zaro ta'sir qilish orqali sodir bo'ladigan ijtimoiy jarayondir. Shu munosabat bilan “Iste'molchi Tanlovi Nazariyasi” o'quvchilarning mazmunli faoliyatda faol ishtirok etishlari, tengdoshlari va o'qituvchilari bilan muloqot qilishlari mumkin bo'lgan qo'llab-quvvatlovchi va hamkorlikdagi o'quv muhitini yaratish muhimligini ta'kidlaydi (Vygotskiy, 1978). Bundan tashqari, nazariya kognitiv rivojlanish va o'rganishda tilning rolini ta'kidlaydi. Til fikrlash va muloqot qilish vositasi bo'lib xizmat qiladi va u o'quvchining dunyo bilan o'zaro munosabatlarida vositachilik qiladi (Vygotskiy, 1978). Bundan tashqari, e'tiqodlar, qadriyatlar va me'yorlar kabi madaniy omillar o'quvchilarning bilimlarni tushunishi va talqin qilishini shakllantiradi (Gee, 1996). Shunday qilib, Iste'molchi Tanlovi Nazariyasi talabalar uchun samarali va mazmunli ta'lim tajribasini targ'ib qilish uchun o'qitish va o'qitish jarayoniga til va madaniyatni integratsiyalash muhimligini e'tirof etadi.

Iste'molchi tanlovi nazariyasi, ya'ni iste'molchi tanlovini rivojlantirishda amalga oshirilgan nazariy tizim²³, qobil qo'yish uchun kerakli bo'limlarni taxlaydi va undan samarali foydalanishni ta'minlash (Sherbekov, 2018). Bu tizimning manbasi qo'llab-quvvatlash birinchini aniqlovchi rejim va o'z vaqti juda tez lilegislativ yuridik hujjatlar (Qumralov, 2017). Bunday huquqiy hujjatlarning bozori,

²²Saymon, HA (1996). Sun'iy fanlar (3-nashr). MIT matbuoti.

Iste'molchi Tanlovi Nazariyasining qo'llanilishi va afzalliklari:

Xatchinson, JM va Uorren, WH (2012)., 217 (2), 151-161. <https://doi.org/10.1007/s00221-011-2975-y>

²³ Poldrack, RA va Gabrieli, JDE (2001). Milliy Fanlar Akademiyasi materiallari, 98(16), 10813-10818.

<https://doi.org/10.1073/pnas.191381198>

yurisdiksiyaga kirishning harakatga kirish huquqini beruvchi hujjatlarni boshqa hujjatlar yoki hujjatlarni identifikatsiyalashni ta'minlash mavjud bo'ladi (Rashitov, 2020). Iste'molchi tanlovi nazariyasi va uni amalga oshirish, iste'molchi tanlovi nazariyasi va uni amalga oshirish, iste'molchini samarali va samarali olib tashlash uchun qadrlarga kasbiy malakasini beradi (Sherbekov, 2018). Bu esa har bir huquqiy bozor, institut yoki tashkilot uchun o'ziga xos yutuqlar va samarani ta'minlashga imkondorlikni ta'minlash (Qumralov, 2017).

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Edmonds, B. va Moss, S. (2005).: "Anti-sodda" modellashtirish yondashuvi. Ko'p agentli tizimlarda va agentga asoslangan simulyatsiyada (130-144-betlar). Springer, Berlin, Geydelberg. https://doi.org/10.1007/11538394_11
2. Saymon, HA (1996). Sun'iy fanlar (3-nashr). MIT matbuoti.
Xatchinson, JM va Uorren, WH (2012). Eksperimental miya tadqiqoti, 217 (2), 151-161. <https://doi.org/10.1007/s00221-011-2975-y>
3. Poldrack, RA va Gabrieli, JDE (2001).. Milliy Fanlar Akademiyasi materiallari, 98(16), 10813-10818. <https://doi.org/10.1073/pnas.191381198>
4. Aybek Nazarbaevich Abdullaev, Inomjon To'raevich Jumaniyazov, Shavkat Bayramovich Babaev, & Mirza Qilichbayevich Sabirov. (2024). PROSPECTS OF ORGANIZING RENTAL OPERATIONS IN NON-GOVERNMENT EDUCATIONAL ORGANIZATIONS ON THE BASIS OF INTERNATIONAL STANDARDS OF FINANCIAL REPORTING. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 12(2), 104–114.
5. Shavkat Bayramovich Babaev, Aybek Nazarbaevich Abdullaev, Mirza Qilichbayevich Sabirov, & Inomjon To'raevich Jumaniyazov. (2024). SOME ISSUES OF THE DEVELOPMENT OF BANKING INNOVATIONS IN THE COMMERCIAL BANKS OF UZBEKISTAN. Academia Repository, 5(03), 31–37.
6. Zayniddinovna B. P., Abdukarimovich Q. X. Directions For The Effective Use Of The Economic Potential Of The Region In Increasing The Revenues

Of Local Budgets //International Journal of Progressive Sciences and Technologies. – 2021. – Т. 29. – №. 1. – С. 218-224.

7. Jumaniyazov Inomjon To‘rayevich. (2024). ESG IN SOVEREIGN WEALTH FUND INVESTMENTS. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 41(2), 117–124.

